

Szomor Éva:

Szakmai levelek a kora gyermekkorral foglalkozóknak

1. levél

A fogyatékos gyerekek csecsemőkorban megkezdett fejlesztése a záloga a későbbi rehabilitációs eredményeknek.

A **fogyatékoság** annak a maradandó állapotnak a megnevezése, amikor egy személy érzékszervi, mozgásszervi, értelmi vagy kommunikációs képességei jelentősen elmaradnak az emberek átlagára jellemző szinttől, és ez a társadalmi életben való részvételt akadályozza, súlyos esetben akár lehetetlenné is teszi. A fogyatékoság lehet veleszületett, illetve okozhatja baleset, betegség.

Fogyatékosági típusok, amelyekkel a gyermekházakban találkozhatunk:

- mozgássérültség
- látássérültség – gyengénlátás, vakság
- hallássérültség – nagyothallás, siketség
- autizmus – Asperger-szindróma

Az értelmi fogyatékoság különböző típusaival a gyermekházakban ritkábban találkozhatunk. Néhány azonosított értelmi fogyatékosággal járó szindrómát kivéve, ennek a fogyatékoság-típusnak a helyes és biztos diagnosztizálása 4 éves kor utánra tehető.

Bármelyik veleszületett fogyatékoság esetében nagyon fontos az oktatás és fejlesztés, amit már csecsemőkorban érdemes elkezdni. A korai gyógypedagógiai fejlesztés esélyt teremthet a későbbi integrált oktatásra.

Amit fontos tudni: gyógypedagógiai fejlesztést csakis erre képzett szakemberek végezhetnek.

A 6 év alatti fogyatékos gyerekek számára törvény adta lehetőség, hogy bölcsődei szolgáltatást vegyenek igénybe speciális vagy normál bölcsődékben, de minden esetben biztosítani kell számukra a speciális ellátást és a korai gyógypedagógiai fejlesztést.

Így azt gondolhatnánk, hogy ahol nincs bölcsőde, ott a gyermekházak vegyék át ezt a feladatot. A gyermekházakban azonban az anyagi okok lehetetlenné teszik különböző gyógypedagógiai specialisták folyamatos jelenlétét. Szerepük ezért nem csak a gyerekek segítésére korlátozódik. A speciális foglalkozásokat, fejlesztést végző szakemberek tanácsot, gyakorlati példákat adhatnak, sőt kell is, hogy adjanak a fogyatékos gyerekeket gondozó felnőtteknek, beleértve a gyermekházak munkatársait és a szülőket is

Amennyiben lehetőség van vásárolt szolgáltatásra és az érintett család megfelelő gyakorisággal részesülhet az őt megillető szolgáltatásban, az esetben a gyermekház feladata, hogy segítse a foglalkozások megvalósulását, térben és időben egyaránt. Legyen gondja minden alkalommal arra is, hogy a gyerekek a szülővel együtt vegyenek részt a fejlesztéseken.

A gyerekházak minden munkatársának pontosan ismernie kell az adott fogyatékoság típusát, fel kell készülnie az esetlegesen előforduló váratlan eseményekre (görcsök, magatartási anomáliák). Minden munkatársnak tudnia kell, hogy ezekben az esetekben mi az azonnali teendő. Gyógyszerelést azonban a gyerekházak munkatársai nem végezhetnek.

A gyerekházak tehát nem vehetik át a fejlesztő szerepet, **a munkatársak szakmai felelőssége**, hogy a fogyatékos gyerekeket nevelő családok eljussanak a korai gyógypedagógiai fejlesztésekre és rendszeresen részt vegyenek azokon.

A korai gyógypedagógiai fejlesztés minimális heti óraszámát – a gyermek életkora és a foglalkoztatás formája alapján differenciáltan – heti kettő és hat óra között határozza meg a jogszabály. Ennél kevesebb nem lehet, a lehetőségek függvényében ennél több azonban természetesen nyújtható.

A ma még életben lévő rendelet szerint a harmadik életévet betöltött gyerek csak akkor részesül korai fejlesztésben, ha óvodába nem jár. Abban az esetben, ha a gyerek már óvodába jár, a korai fejlesztés megszűnik, helyébe az – integrált vagy szegregált formában megvalósuló – óvodai nevelés lép. Ekkor az óvodai nevelés egészül ki mindazokkal a foglalkozásokkal, melyeket addig a korai fejlesztés biztosított. Ez a gyerekek 5 éves koráig tart.

Amennyiben tehát 3 évnél idősebb fogyatékos gyerek családja keresi meg a gyerekházat, a munkatársak feladata, hogy számára speciális vagy integrált óvodáztatási lehetőséget találjanak a szülőkkel közösen. Amennyiben ilyen lehetőség nincs, csak akkor ajánlják a családnak a gyerekház szolgáltatásainak igénybevételét. Ebben az esetben azonban biztosítani kell a rendszeres szakszerű fejlesztés lehetőségét a megfelelő fejlesztő központban.

2010 június